SCHE-IDENTIKIT

6-12 JAAR

Hoi, wij zijn Jules en Julie

Aangezien het hier over een zeer grote groep kinderen gaat, maak ik een onderscheid tussen jongere schoolgaande kinderen (6-8 jaar) en oudere schoolgaande kinderen (9-12 jaar). In de realiteit ligt de grens evenwel niet strikt op de leeftijd van 9 jaar. Ik zou daarom adviseren om de tekst in zijn geheel door te nemen, zodat je zelf kan aanvoelen wat van toepassing is op jouw kind.

Hier zijn wij mee bezig:

Jules, het jongere schoolgaande kind (6-8 jaar)

Ik ga naar school en leer lezen, schrijven en rekenen. Dat vraagt heel wat inspanning. Voor het eerst in mijn leven krijg ik te maken met 'huis-taken'. Ik moet nu **taakgericht leren denken** en handelen en ik moet leren dat er aan de uitvoering van deze taken een beoordeling vasthangt. In dit systeem word ik mij meer en meer bewust van mijn sterke en zwakke kanten en van die van mijn vrienden.

Vrienden nemen een steeds grotere plaats in in mijn leven, maar ouders zijn toch nog mijn belangrijkste referentiefiguren voor waardeoordelen en normen. Ik geniet er nog heel erg van om dingen samen met mijn gezin te ondernemen.

Julie, het oudere schoolgaande kind (9-12 jaar)

Het schoolleven neemt nog altijd een prominente plaats in in mijn leven. Op school leer ik steeds **complexer denken**, mijn takenpakket breidt zich uit en er komt zelfs al een vreemde taal bij kijken! Ik word steeds beter in sociaal 'aanvaarde' omgangsvormen zoals gehoorzaamheid, beleefdheid, stiptheid, inzet, respect, verantwoordelijkheid, enz. Mijn **zelfbeeld krijgt** meer **inhoud** en mijn vriendschappen worden selectiever en duurzamer. Volwassenen blijven een belangrijke rol spelen en het is leuk als ze zich kunnen inleven in mijn spel, maar leeftijdgenoten zijn nu mijn meest favoriete speelkameraden.

Zo denken wij:

Jules, het jongere schoolgaande kind (6-8 jaar)

Tussen 6 en 8 jaar maak ik een flinke sprong vooruit in mijn verstandelijke ontwikkeling: ik leer lezen, schrijven en rekenen. Ik ben steeds beter **in staat om logisch te denken, zo lang het maar over 'concrete zaken' gaat**. Ik kan problemen en situaties oproepen in mijn gedachten en ik kan mij een voorstelling maken van een complexe opeenvolging van gebeurtenissen. Ik maak **stilaan** een **onderscheid tussen fantasie en werkelijkheid** en onderneem **pogingen om mezelf te verplaatsen in de gedachten van een ander** (zij het nog grotendeels vanuit mijn eigen perspectief).

Julie, het oudere schoolgaande kind (9-12 jaar)

Er is nu een **duidelijk onderscheid tussen werkelijkheid en verbeelding**. In mijn spel heb ik een voorkeur voor meer '**avontuurlijk realisme**' in plaats van fantasie, zoals ik dat kan terugvinden in verhalen over dinosauriërs, ridders, koningen en koninginnen, brandweer, politie, dokters...

Ik ben **in staat om logisch te denken, voor zover het gaat om concrete situaties waarbij ik me een goede voorstelling kan maken van de begrippen die erin voorkomen**. Ook zonder de aanwezigheid van volwassenen kan ik uit mezelf rekening houden met allerlei voorschriften en ernaar handelen. Je kan mij dan ook een opdracht geven en erop vertrouwen dat ik die behoorlijk zal uitvoeren.

Ik kan nu ook een **situatie beoordelen vanuit het standpunt van een ander**, hoewel het nog tot na de adolescentie zal duren vooraleer ik mij compleet in het standpunt van een derde kan verplaatsen. Ik ben ook beter in staat om **controle uit te oefenen op mijn gevoelsleven** doordat ik bijvoorbeeld gebeurtenissen kan relativeren, mijn problemen aanpak of hulp vraag aan een ander.

Dit vinden wij moeilijk:

Wij moeten leren omgaan met het feit dat wij voortdurend getest en beoordeeld worden op onze kennis en kunde. Wij worden ons steeds meer bewust van onze mogelijkheden, onze beperkingen en onze eigenheid. Deze kenmerken gaat we vergelijken met die van onze leeftijdsgenoten, met het risico dat we een minderwaardigheidsgevoel ontwikkelen indien wij minder goed presteren, of als we van oordeel zijn dat onze kwaliteiten inferieur zijn aan die van een ander of wanneer we het gevoel hebben niet aan de verwachtingen van onszelf en van anderen te kunnen voldoen.

De aanwezigheid van volwassenen die ons steunen in alle facetten van ons 'zijn' kan ons het gevoel geven dat wij precies goed zijn zoals we zijn. Dat kan een enorme opkikker zijn voor ons zelfvertrouwen. Ook het gevoel om aanvaard te worden door leeftijdgenootjes kan bijdragen aan de ontwikkeling van een positief zelfbeeld. Als deze twee aspecten ontbreken in ons leven, is de kans groot dat ons ego deuken oploopt die ons later parten zullen spelen wanneer er zich situaties voordoen waarbij we voor onszelf moet opkomen.

Als jullie uit elkaar gaan moet je dit over ons weten:

Jules, het jongere schoolgaande kind (6-8 jaar)

Met mij kan je al een echt gesprek voeren waarbij je ervan kan uitgaan dat ik in staat ben om het hele plaatje te overzien (zij het op mijn niveau). Als ik weet dat jullie uit elkaar gaan, is het voor mij duidelijk dat er praktisch gezien een en ander gaat veranderen. Het is eigen aan kinderen van mijn leeftijd om je te bestoken met

vragen als: ‘Wie zal voor de hond zorgen?’, ‘Wie zal dan het gras maaien?’, ‘Wie zal met mij naar het voetbal gaan?’ of ‘Wie zal er nu voor papa koken?’... Ik zal me ook zorgen maken over jullie: ‘Zal papa zich niet heel alleen voelen?’ of ‘Heeft mama wel genoeg centjes om voor ons te zorgen?’...

Het is belangrijk dat ik een (zo eerlijk mogelijk) antwoord krijgen op al mijn vragen. Dat maakt de scheiding voor mij concreet, helpt bij het verwerkingsproces en voorkomt dat ik me onnodige zorgen in mijn hoofd haal.

Julie, het oudere schoolgaande kind (9-12 jaar)

Ik heb voor mezelf al een zeer goed beeld gevormd van wat ik ‘juist’ en ‘niet juist’ vind. Mijn ouders zijn daarbij mijn grote voorbeeld geweest. Het besef dat ouders de regels die ze opleggen aan hun kinderen zelf aan hun laars lappen, is voor mij een grote ontgoocheling en geeft mij het gevoel dat alles waarin ik tot nu toe geloofde een leugen was. Mijn geloof dat liefde ‘voor altijd’ is kan bijvoorbeeld aan diggelen vallen en als de liefde tussen mijn ouders kan ophouden, dan kan misschien ook de liefde van mijn ouders (of één van hen) voor mij stoppen? Machteloosheid en enorme boosheid kunnen dan toeslaan, niet zelden ten koste van mijn broers, zussen en ouders. Ik kan er bovendien van overtuigd zijn dat ik erin zal slagen mijn ouders terug samen te brengen en de frustratie is bijzonder groot als dit niet lukt.

In tegenstelling tot mijn jongere broertjes en zusjes zoek ik de schuld niet bij mezelf. Ik ben er als de kippen bij om één van mijn ouders als ‘schuldige’ aan te duiden die verantwoordelijk is voor de situatie. Ondanks het feit dat ik een bredere kijk heb op relaties, weiger ik om de feiten in een breder perspectief te zien. In mijn zwart-wit denken beslis ik wie ‘goed’ of ‘slecht’ is en houd ik vast aan mijn overtuiging. Het kan zelfs zo ver gaan dat ik alle omgang met de ‘boosdoener’ weiger en dat ik het onderste uit de kan haal om deze persoon emotionele schade toe te brengen. In extreme gevallen kan ik ervoor kiezen om bondgenoot te worden van ‘de benadeelde partij’, die ik in dat geval wellicht idealiseer (lees meer over **PARENTAL ALIENATION SYNDROME/PAS/OUDERVERSTOTING** in de TIPS-FICHE ‘Toon respect voor de andere ouder van je kind’).

Aangezien ik een situatie nu ook kan beoordelen vanuit het standpunt van een ander, krijgt ik steeds meer oog voor de gevoelens en de behoeften van die ander. Tegelijkertijd heb ik geleerd om in bepaalde situaties mijn gevoelens te onderdrukken of verborgen te houden. Ik durf zelfs al eens gevoelens te veinzen die volgens mij meer gepast zijn in bepaalde omstandigheden. Het is in de combinatie van al deze nieuw verworven vaardigheden dat er een groot gevaar schuilt: wanneer jullie zich in een crisissituatie bevinden (de scheiding in dit geval) kan ik mijn eigen emotionele behoeften volledig onderdrukken omdat ik me verantwoordelijk voel voor jullie welzijn. Het is mogelijk dat ik er alles aan ga doen om jullie noden te vervullen zodat de kind/ouder-rollen omgedraaid worden. Men noemt dit verschijnsel ‘**(DESTRUCTIEVE) PARENTIFICATIE**’ (lees meer hierover in de TIPS-FICHE ‘ga op

zoek naar hulpbronnen voor jezelf'). Het hoeft geen betoog dat dit een ongezonde situatie is voor kinderen, die best vermeden kan worden.

Hiermee kan je ons helpen:

Jules, het jongere schoolgaande kind (6-8 jaar)

Ik heb vooral veel verdriet. Ik mis mijn afwezige ouder en hoop op een verzoening. Met name in mijn leeftijdscategorie is het uiterst belangrijk om duidelijk te zijn over het definitieve karakter van jullie beslissing om te vermijden dat ik hoop blijf koesteren.

Wees alert voor niet-geuit verdriet : *'Ook al hebben kinderen van deze leeftijd veel verdriet van de scheiding, een verrassend groot aantal is toch in staat om door te leven alsof er niets gebeurd is. De oorzaak kan in een depressie liggen, in ontkenning of emotionele teruggetrokkenheid in het algemeen. Zelfs zeer attente ouders kunnen dit 'verborgen verdriet' verkeerd interpreteren en denken dat het wel goed gaat.'*[1]

Aangezien ik me zorgen maak over de praktische gevolgen van de scheiding kan het belangrijk zijn om me duidelijkheid te verschaffen over hoe alles nu in zijn werk zal gaan. Het kan helpen om mij te betrekken bij de rechtstreekse praktische gevolgen voor mijn eigen persoontje, (bijvoorbeeld twee bedden, twee kleerkasten, twee speelhoeken, één boekentas, één computer enz.) en mij mee te laten 'brainstormen' over hoe ik dat allemaal in de praktijk zou willen omzetten. Laat me weten dat je mijn ideeën heel erg waardevol vindt, maar dat de uiteindelijke beslissing wel bij jou ligt. Eventueel kan ik (binnen het budget) wél de vrije hand krijgen in de inrichting van mijn kamer.

Julie, het oudere schoolgaande kind (9-12 jaar)

Ik heb een uitgesproken mening over de scheiding van mijn ouders. Vanuit mijn zwart-wit denken ga ik vaak op zoek naar een schuldige in deze omstandigheden en dat kan wel eens uit de hand lopen. Het is belangrijk voor mij dat jullie stevig in jullie schoenen staan en mij niet de bovenhand laten nemen in deze situatie. Ik heb het nodig om te horen dat het prima is om het niet eens te zijn met jullie beslissingen en jullie gedragingen, maar dat me dat geen vrijgeleide geeft voor ongepast gedrag.

Het is belangrijk om met mij te praten over mijn angsten en mijn gevoelens met betrekking tot de scheiding. Ik weet zeer goed wat ik wil en kan dus ook betrokken worden bij de praktische kant van de scheiding. Dit is meteen een ideale manier om te voorkomen dat ik verstrooiing ga zoeken in voor mij minder geschikte activiteiten (buitenshuis).

Het kan zich voordoen dat jongens van mijn leeftijd plots meer tijd willen doorbrengen met hun moeder en meisjes voortdurend op zoek gaan naar de goedkeuring van hun vader. Dit is een gevolg van onze opkomende interesse voor het andere geslacht. Houd dit in je achterhoofd als je zoon of dochter plots meer tijd wil doorbrengen met zijn/haar niet-aanwezige moeder/vader zodat je dit gedrag in de juiste context kan plaatsen en niet gaat denken dat wij jou afwijzen en partij trekken voor de andere ouder.

Zo zie je wanneer het fout loopt:

Wij begrijpen al beter wat er gebeurt en stemmen ons minder af op de reacties van onze ouders. Onze focus ligt vooral op de buitenwereld. Vriendjes worden steeds belangrijker en kunnen betrokken worden bij het naspelen van gebeurtenissen die zich voordoen in ons leven. Fantasie speelt daarbij een belangrijke rol omdat we ze kunnen gebruiken om de realiteit een plaats te geven.

Niet zelden stellen wij ons verwerkingsproces uit omdat we bezorgd zijn over onze ouders: mama en papa hebben het al heel moeilijk, dus houden we ons sterk. Wees daarom op je hoede als we plots veranderen in de 'perfecte zoon of dochter'. Wij kunnen als de beste onze gevoelens onderdrukken en een façade van onafhankelijkheid opbouwen. Dat kan zich uiten in opstanding, 'moeilijk' gedrag.

Vaak voorkomende klachten zijn buikpijn, hoofdpijn, verandering in het eetpatroon, verminderde concentratie, slechtere schoolresultaten, slaapproblemen, regressief gedrag.

VOETNOTEN

1 NEUMAN EN ROMANOWSKI, *En de kinderen scheiden mee … Het zandkastelenprogramma,* 2006

© **Copyright Annelies Geraets.**
Alle rechten voorbehouden. Gehele of gedeeltelijke overname, plaatsing op andere sites, verveelvoudiging op welke andere wijze dan ook en/of commercieel gebruik van deze informatie is niet toegestaan, tenzij hiervoor uitdrukkelijk schriftelijke toestemming is verleend door Annelies Geraets of tenzij aan de onderstaande voorwaarden wordt voldaan.
Deze informatie mag worden bekeken op een scherm, gedownload worden op een hard-disk of geprint worden, mits dit geschiedt voor persoonlijk, informatief en niet-commercieel gebruik, mits de informatie niet gewijzigd wordt, mits de volgende copyright-tekst in elke copy aanwezig is: "© Copyright Annelies Geraets", mits copyright, handelsmerk en andere van toepassing zijnde teksten niet worden verwijderd en mits de informatie niet wordt gebruikt in een ander werk of publicatie in welk medium dan ook.